

REDACTIUNEA.
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Serisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returneaz.
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Nix, Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opolid (VII Erásébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ia. — REGLAMEN pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 61

Brașov, Duminecă 16 (29) Martie

1908.

Situațiunea.

II.

Fierbe și clocotește.

Ce zamă se prepară oare pentru
naționalitățile amărâte din Transilva-
nia și Ungaria?

Iată întrebarea, care trebuie să ne
dea azi mai mult de gândit ca ori
și când.

Pe la începutul erei dualiste cei
mai mulți s'ar fi rămasit, că noua
alcătuire nu va dura mai mult decât
a durat absolutismul. Un distins băr-
bat de stat, care era convins și el,
că supremația germano-maghiară a
fost clădită pe un fundament șubred,
zicea, în baza experienței sale, prin
anii 70 ai veacului trecut:

Dualismul în forma aceasta nu
se va putea ține pentru durată. Gre-
șesc însă mult aceia, cari cred, că
dubla supremație va cădea așa de
grabă cum a căzut absolutismul lui
Bach, care a durat 12 ani. Aceasta e
eu neputință din cauză, că dualismului
care se razimă pe sistemul constitu-
țional, îi va trebui mai mult decât
timpul indoit pentru a să de a de
mal.

Adevărul acestor cuvinte l'am
simțit cu toții. Cu sistemul fals și
artificial constituțional au dus'o Nemții
din Austria mai bine de douăzeci de
ani și, cu toate că de atunci a fost
înfrântă supremația lor, țările și na-
țiunile austriace și azi se luptă încă
cumplit cu neajunsurile sistemului
dualist.

În cât pentru Unguri, cari au
reușit să-și întărească dela început
supremația lor, dobândind mână li-
beră față cu marele principat al Tran-
silvaniei și nimicind cu desăvârșire
autonomia lui, ei au dus'o încă odată
pe atât, ș'o mai duc și azi cu siste-
mul lor constituțional, care pe națio-
nalități le-a strivit cu totul de părăți.

Ori doară ar mai fi om cu minte,
care să creadă, că prezența celor 25
de deputați naționaliști în dietă a
schimbat situațiunea desperată a na-
ționalităților, după care, cum zilnic
ne putem convinge, aceste naționa-
lități nu sunt decât salahorii, cari „în
baza legii“ sunt constrânși să care
petrii și var la clădirea statului na-
țional unitar maghiar?

Cu sistemul constituțional am a-
juns să nu mai știm ce-i al nostru și
ce-i al statului, ori mai bine zis al
celor care-l guvernează.

Avem constituție și n'avem con-
stituție, avem legi și n'avem legi și
numai de una suntem siguri: de
punctualitatea extremă, cu care exe-
cutorii de dare și solgăbirăii procu-
rorii și gendarmii, își împlinesc ofi-
ciul, după cum li se prescrie.

Cu sistemul constituțional ar pu-
tea dăinui regimul de azi încă patru-
zeci de ani, dacă naționalitățile ar
continua și ele metoda de pân'acuma,
ca, de câte ori vor vedea pe cei dela
cărmaș că înghit odată din plin, să
înghiță și ele de donă ori din gol și
să aștepte momentul, când adversarii
se vor fi săturat bine de tot și vor

veni ei înșiși să le îmbiie cu împă-
ciuire și să le invite la coada mesei,
ca s'o curețe de oasele și de sfărmi-
turile, ce au mai rămas pe ea.

Toate le-ar înțelege omul, ar în-
țelege, că cu constituția și cu siste-
mul de până acum dualist, naționali-
tățile, neavând din nici o parte nici
cel mai mic sprijin, au ajuns gradat
la stralucita epocă a legii lui Ap-
ponyi; am înțelege, că după starea de
față a lucrurilor nici acum, nici pen-
tru multă vreme încă nu se arată
prospectele vre-unei schimbări radi-
cale. Nu înțelegem și niciodată nu
vom putea înțelege însă, cum aceste
naționalități ar putea să fie și azi, în
anul Domnului 1908, așa de naive a
crede, că a fost de ajuns să vadă în-
jghebat în dietă un partid, ce se nu-
mește al naționalităților, ca să se de-
schidă toate porțile pentru tot felul
de împăciuriri și să se facă schimba-
rea mult dotită — fără ca aceste na-
ționalități, aproape uitate de soarte,
să pună umărul cum se cade și cum
trebuie ca să-și scoată carul din pietrii.

Să nu se creadă cumva, că am
voi să detragem cât de puțin din im-
portanța ce o poate avea și o are
pentru naționalități faptul, că totuși
se afla atâți deputați naționaliști în
dietă, cari își mai ridică glasul și mai
protestează din caz în caz, ca să
audă — cum se zice și se crede la
noi — „lumea cea mare“, lumea care
în fond nu se dirige decât după in-
teresele ei și e darnică numai cu fraze
și cu vorbe de civilizație și de liber-
tate, a căror ideal încă e departe
și ea de a-l fi ajuns. — Puțin îi
doare de pildă pe cei din Berlin, Pa-
ris și Londra de ceeace vorbesc și fac
deputații naționaliști în camera un-
gară. Cazul dela Cernova cu cei 12
morți a deșteptat, ni-se va da dreptate,
mai mare răsunet în acele țări,
decât toate vorbirile amintițiilor de-
putați de doi ani încoace.

Dacă vom abstrage dar dela
țară, ce se compune din naționalități
și din adversarii lor, întrebăm: care
este atunci lumea, ce privește cu aten-
țiune deosebită la ceeace se petrece
în camera din Budapesta?

Sunt în primul rând cei ce trag
sfurile acțiunilor politice în monarhia
noastră. Sunt apoi cei mai de aproape
interesați în cestiune: Austriacii și
Croații dela noi. Nu zicem că în linia
a doua n'ar trebui să numărăm și lu-
mea neoficială din Germania, precum și
pe aceea din micile state dela miazăzi.
Însă cu aceasta am și terminat și ar
însemna să ne amăgim dacă am crede,
că ar fi mai mult, decât este în reali-
tate,

Lumea oficială din Berlin, de unde
pleacă firele politice mari de alianță,
puțin se sinchisește de legea lui Ap-
ponyi și este mai mult de credința
ministrului de războiu austro-ungar,
care a arătat, cum știm, că lățirea
limbei maghiare în armată, nu i se
pare neprincioasă pentru marele plan
de mobilizare.

Dacă e vorba că politica ce o fa-
cem — de o facem — să fie reală,
atunci nu ne e permis a ne amăgi cu
iluzii deșarte nici un moment. Zilele

sunt prea critice și tertipurile ungu-
rești cu revizuirea, cu banca independen-
tă și cu disidenții, ne arată nu
mai, că adversarii noștri fac cele mai
desperate sforțări de a se ținea cu
supremația lor la suprafață, ear în
caz că nu le-ar succede aceasta sunt
în ajunul unei mari transformări in-
terioare.

Situația pare deci lămurită pen-
tru naționalități și indeosebi pentru
noi Români, pe câtă vreme ținta și
aspirațiunile noastre nu merg într'a-
colo, ca să lucrăm pentru altii, ci să
ne concentrăm forțele, spre a putea
în momentul decisiv, desfășura cea
mai mare rezistență, în folosul no-
stru propriu.

Ce atitudine dictează dar data
situație deputaților naționaliști? Acea-
sta o vom examina într'un viitor
articol.

La jubileul „Gazetei“.

Ilustrului Domn *Dr. Aurel Mureșianu*
Brașov.

A străbate și susține opiniunea
publică timp de 70 ani, e un succes
istoric, iar viața de 70 ani a „Ga-
zetei“ ne simbolizează nu numai trăi-
nicia sa, ci și trăinicia Românilui și
e pildă istorică, că munca încordată
și constantă întru eluțarea idealelor
naționale e mai tare decât urgia vre-
milor — și că viața și înaintarea
neamului nostru constă în muncă și
luptă.

Asociați lumii românești, simți-
toare mărețului jubileu al prea vred-
nicei „Gazeta Transilvaniei“, rostim
și noi glasul de bucurie și aducem
omagiile noastre sincere de recunoș-
tință, venerațiune și admirare celor
ce-au întemeiat, susținut și susțin și
azi acest organ încărunit, dar cu
atât mai oțelit în lupta națională și-
dorim viitor îndelungat și prosperare,
ca precum în trecut, așa și în adăne
viitor să fie o parte a istoriei nea-
mului nostru.

Devă, 12 Martie 1908.

Dr. Virgil Olariu, Francisc Hosszu Longin,
Aurel Șerban, George Romanul,
Avram Lazar, Dr. Justin Pop,
Alexandru Moldovan, Dr. Corneliu Popescu,
Ales. Moldovan jun., Dr. Ales. L. Hosu,
Dionisiu Ardeleanu, Ioachim Olariu.

Reghin, 12 (25) Martie a. c.

Onorată Redacțiune! În ziua
aceasta de rar jubileu, pe care-l ser-
bați la 70 ani, înfruntând atâtea vre-
me lipse și nevoi de tot felul, fără
a abandona măcar odată baza prin-
cipiară a politiceii noastre naționale,
permițeați-mi, ca unui abonat conti-
nuativ după înaintașul meu Ciura din
Bucium-șasa, credincios adevărat dela
întemeierea „Gazetei de Transilvania“
până la 1900, — să Vă felicitez acum,
urându-Vă viață fără capăt și plină
de biruinți spre binele neamului nostru
romănesc!

Ariton M. Popa,
protopop gr. cat.

Galați, 12 (25) Martie a. c.

Stimate Domnule Mureșianu!
Cu ocazia jubileului de 70 ani al
„Gazetei Transilvaniei“ Vă trimitem

felicitățile și espresiuinea sentimen-
telor noastre de admirație pentru
lupta ce ați purtat cu atâtea bărbăție
și energie pentru drept și dreptate,
în ciuda tuturor mizeriilor, șicanelor
și persecuțiilor.

Implorăm cerul ca să-i dea pu-
tere și tărie, iar D-Voastră viață in-
delungată ca să mai puteți continua
lupta cu tot mai mare succes.

Dr. Ales. Codarcea, Oct. Pop,
inginer.

București. — Încă unul care vă
felicita sincer.

Ioan Cădea.

Deva, 12 Martie. — „Gazetei“
pururea tinere și valoroase, și după
un campionat de 70 de ani, îi tri-
mitem ei și directorului său urări de
îndelungată prosperitate.

Banca industrială Deva.

Sebeșul-săseșc, 11 (24) Martie. —
Din incidentul jubileului de 70 ani,
al mult prețuitului D-Voastră ziar
„Gazeta Transilvaniei“, subscrișii apre-
ciind însemnătatea acestui ziar pentru
neamul nostru din inimă și cu drag
urăm la mulți și fericiți ani!

Ioan Oncescu, Zevedeu Mureșan,
not. cerc. pens. paroh gr. or.
Iulian Titu Ūvegeș, Iosif Goia,
prim contabil la „Sebeșana“, contabil la „Sebeșiana“.
Nechifor Frațilă, Victor Sabadus,
cassar la „Sebeșana“, comerciant.
Ioan Bojiția,
avocat.

Gherla. — Salutăm „Gazeta“ și
pe vrednicul ei conducător, dorindu-le
viață și prosperare.

Intelegința română din Gherla.

Fruntași naționaliști în temnița de stat.
Ziarul „Keleti Ertesitő“ publică următo-
arele: Partidul naționalităților a stabilit lista
membrilor partidului, cari se află sau vor
întra în curând în închisori, condamnați
fiind pentru agitație. E vorba în special
de Slovaci și Români. În închisoarea din
Vacez se află următorii Slovaci: deputatul
Ferdinand Juriga condamnat la doi ani,
ziaristul slovac Dușan Porubzki, condam-
nat la un an, Martin Albini la un an, Ju-
lius Pesnyavi la 6 luni. În închisoarea din
Seghedin se află prețul slovac Andreas
Hlina condamnat la doi ani, Drul Lorenz
Srobar la un an și jumătate, contabilul
Iulius Slachta la un an, Iosif Tomik la 6
luni și Ioan Ianovici la 4 luni. Dintre Ro-
mâni se află actualmente în închisoare nu-
mai Ioan Mihutin condamnat la 6 luni. La
1 Aprilie urmează însă să-și înceapă pe-
deapsa la Seghedin: Aurel Domșa redac-
tor al ziarului „Unirea“, condamnat la 8
luni, Dumitru Jova și Vincențiu Voicu, re-
dactori ai „Tribuneii“, condamnați la câte
4 luni și George Stoica, redactor al ziaru-
lui „Lupta“, condamnat de curând de că-
tră curtea cu jurați din Budapesta, la un
an și jumătate.

Frumoasă ilustrație a libertății de
pressă.

**Principele Bülów despre votul univer-
sal.** Cancelarul imperiului principele Bülów,
vorbind de sufragiu prusian, a înzistat
asupra faptului, că după părerea guvernului,
sufragiu nu ar trebui introdus pentru
că n'ar fi spre binele țării. Nici un alt su-
fragiu nu ține atât de puțin cont (?) de
maturitatea de judecată, de cultura spiri-
tului, de experiența politică ca sufragiu
universal egal și direct. În ori ce caz, a
zis principele de Bülów, nu este nici o ne-
cesitate a se întinde sfera de influență a
unui partid bazat pe principiul luptei de

base. Guvernul prusian recunoaște că tre-
uește modificat sistemul actual electoral,
dar respinge orice reformă care ar putea
sdruncina statul prusian, care a condus
poporul german la unitate, putere și mărire.

O scenă din dieta ungară.

În ședința de alături a dietei s'a
inceput, precum știm, desbaterea specială
a proiectului revizuirii regulamentului ca-
merei. Întreaga desbatere, care s'a urmat
în mijlocul unor scene turbulente, a avut
caracterul unui început de obstrucție. S'au
prezentat peste o duzină de propuneri pen-
tru modificarea aliniei prime a proiectului.

Din scenele turbulente redăm pe scurt
cele, cari s'au ivit când au luat cuvântul
deputații naționaliști.

Dep. *Lucaciu*: În numele partidului
naționalităților a dietei... (Mare sgomot
Strigăte: Un astfel de partid nu există!)

Dep. *Lucaciu*: În numele partidului
naționalităților... (Sgomot și strigăte de cătră
deputații populari: Nu există partid al na-
ționalităților!) Există însă un partid popo-
ral fără popor! (Ilaritate). Partidul națio-
nalităților ia parte la desbatere fiindcă
vrea să apere interesele întregii țări. (Stri-
găte: Nu există un partid al naționali-
tăților!)

Dep. *C. Brediceanu*: Dep. Paul Hoitsy
l'a recunoscut oficial, când ne-a vizitat!

Farkashazy: Fapte întâmplare nu se
pot nega!

Președintele chiamă la ordine pe *Farkashazy*.

Dep. *I. Maniu*: Dați numai afară o-
poziția!

Președintele chiamă pe Maniu la or-
dine și zice că nu vrea să dea afară o-
poziția ci vrea să observe numai minuțios
regulamentul camerei.

Dep. *Lucaciu* propune ca proiectul lui
Nagy să fie retrimis comisiei, pentru a fi
stălizat din nou. Citește mai multe modi-
ficări stilare.

Președintele invită pe orator să nu
citească și să rămână la obiect.

Dep. *Lucaciu* recomandă spre primire
propunerea sa.

Dep. *I. Maniu* (în cestiune de regula-
ment) zice că președintele a violat regula-
mentul, când a detras dep. *Farkashazy* cu-
vântul. *Farkashazy* avea drept înțelesul
§-lui 216 a regulamentului, să facă propu-
nerea sa. (Mare sgomot și contraziceri).

Dep. *Okolicsanyi*. Dep. Maniu minte
totdeauna! (Sgomot).

Dep. *Maniu*: D-ta minti! (Mare sgo-
mot). Președintele a violat drepturile de-
putaților. (Mare sgomot și contraziceri).

Dep. *Farkashazy*. Este adevărat! (Sgo-
mot).

Dep. *E. Molnar*. Dep. Maniu are de-o
sută de ori drept!

Dep. *Maniu* zice că a respectat în-
totdeauna regulamentul, a constatat însă,
că președintele îl aplică foarte riguros față
de opoziție.

Președintele îndrumă la ordine pe
Maniu.

Dep. *Maniu* găsește purtarea preșe-
dintelui de incompatibilă cu suveranitatea
camerei și de anti-constituțională și îl roagă
să aplice pe viitor regulamentul în mod
mai obiectiv și mai drept. (Aplauze la na-
ționaliști).

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Mantaua de căldură a pământului.

Este în deobște cunoscut, că în ziua de
azi se fac ascenziuni cu balonul spre sco-
purî diferite. Dar cele mai remarcabile sunt
ascenziunile întreprinse cu scop de scriu-
tări meteorologice. Cine n'a auzit de cer-
cetările ce se fac și cu baloane și cu va-
poarele la poli? În timpul mai nou diferi-
tele institute astronomice europene emit
în fie-care lună o mulțime de baloane mici
nemontate, cari au mențiunea a se urca
la înălțimi foarte mari în atmosferă, fiind
aceste balonașe provăzute cu termometre
și barometre așa întocmite încât în mod
mechanic înregistrează și gradul de pre-
siune atmosferică (barometru) și gradele
de căldură (termometru).

Aceste balonașe, numite azi «ballon-
sondes» s'au perfecționat construindu-se
din cauciuc (invenția este a unui german)
așa încât ele se urcă în înălțimi, pe care
nici un balon de până azi nu le-a putut
atinge; ba ceva și mai mult, prin mecani-
mul lor înregistrează tot felul de rapo-
rturi fizice, ce predomină în regiunile ace-
lea. Baloanele de cauciuc sunt însoțite, ba
chiar stau în legătură cu alte baloane obi-
cuite, cari duc cu sine aparatele de în-

Schimbări în partidele politice.

Dobrițin, 22 Martie.

Vreau să amintesc ceva de noul —
și după program, cum zic ei, totuși vechiul
— partid dietal format nu de mult de
câțiva (din nenorocire la formare au fost
13) deputați eșiți din partidul independist,
48-ist, sub numirea de: partidul din stânga,
independist, 48-ist.

Rupți de conducătorul lor, Kossuth F.,
deputații radicali — cum se mai numesc
— voesc să facă opoziție guvernului
actual, pentru de a duce la îndeplinire
postulatele națiunii maghiare, pretinse
de Kossuth Lajos în 1848. De aceea pro-
gramul lor nu-i nou, e al lui Kossuth bă-
trânul în toate; însuși partidul se dă de
continuătorul principiilor mari din timpul
revoluției.

Iată ce voește în general partidul ra-
dical: independența politică și economică
a Ungariei, deci rupere totală de Austria,
— egalitatea cetățenilor fără deosebire de
rang și egala lor îndreptățire pe toate te-
renurile vieții politice; pacea internă reli-
gionară și dintre naționalități.

Guvernul i-a simțit puțin greutatea
pusă în cale, a acestui partid, în viața pa-
lamentară, deși sunt încă luați în răs. Dar
stânga nu «face gură» numai în parlament,
ea a pornit acțiune în viața publică poli-
tică; stânga lucră pentru organizarea par-
tidului său. Și unde avea să înceapă, de-
cât în Dobrițin, în fosta capitală a lui Kos-
suth. Ceeace nu-i mirare, după ce partidul
poartă numele lui Kossuth. El și-a ținut
azi d. a. adunarea de constituire.

Cu puțină abatere trebuie să însemn
că eri, Sâmbătă sara au sosit în Dobrițin
deputații radicali în frunte cu Szappanos,
bătrânul de 93 ani, deputat al Kecskemé-
tului. Au fost primiți de studenți și mun-
citori, cam la 6—8000 oameni, orașul în-
suși fiind departe de asințat cu ei. Au
fost conduși cu mare însuflețire în asis-
tența unui mare număr de polițiști. S'a
dat și banchet în onoarea lor, deși în asis-
tența unui public puțin număros.

Azi d. a. la 3 oare s'a ținut aduna-
rea de constituire. E deschisă de bătrânul
Szappanos și vorbesc pe rând toți depu-
tații prezenți. Amintesc pe *Molnar*, apoi
bătrânul răgușit *Azluha*; după el se ridică
săltând și învârtindu-se cu mare spirit de
geșetar *Farkashazy*, vorbește apoi espun-
dând programul mai amănunțit voinicosul
și guralivul *Lenygel* și după ce obosește
binișor lasă locul și mai voinicosului și în-
crezutului *Nagy Gy.*, care gimnastează bi-
nișor pe podiul, își aruncă cu mare em-
fasă mâinile în aer, trecându le lor rolul
ce nu poate duce vorba, trece în revistă
evenimentele dela 48 încoace și vorbește
despre era coaliționistă în general, ocu-
pându-se puțin de «chestiunea valachă»
(pentru că mă rog, noi suntem numai slugii
Vienii, noi suntem pedeca cea mare și
noi formăm masa mare a necușților — după
Nagy) și apoi după vorbirea deputatului
Thorozkay (nu cel vestit din delegații!)
adunarea e închisă de bătrânul Szappanos.

Tiu să amintesc programul partidului
radical mai pe larg. Ei doresc următoarele:
totală independență economică și politică,
deci rupere desăvârșită de Austria, întro-
ducerea băncei naționale maghiare, teri-
toriu vamal separat; egalitate și plecând
din acest principiu pretind *introducerea*
neamănabilă a volului unversal, secret,
după comune, în senzul adevărat al cu-

registrare. Cu cât se urcă mai sus ambele
aceste baloane, legate unul de altul, cu atâta
mai mult se întinde gazul din balonul de
cauciuc și astfel se urcă din moment în
moment mai sus, până la punctul de cul-
minațiune, în care se întâmplă catastrofa.
Balonul creapă și cade la pământ, unde de
regulă se găsește și se trimite la respec-
tivul institut astronomic.

Să notăm bine, că baloanele montate
în toată forma abia au atins înălțimi de
4—5000 m. altele de 10,800 m., unde ter-
mometru arată 40 gr. Celsius (sub zero).
Mai sus nu se pot urca din cauză că s'ar
expune aeronauții pericolului de moarte.

Ballon-sondes se urcă până la o înăl-
țime de 25,800 m. și astfel cu ajutorul lor
se fac descoperiri uimitoare cu privire la
temperatură și presiune a atmosferei ter-
restre.

Iată ce se întâmplă: Pentru straturile
de aer, în cari baloanele ating 11—14.000
m., temperatura devine staționară, apoi ur-
cându-se balonul și mai sus, și tempera-
tura crește, care în fine devine iar staționară.
Punctul acesta s'a numit: «Mantaua de
căldură a pământului».

Gradurile de temperatură la înălțimi
de 14.000 metri, sunt 62 C. Aceasta tem-
peratură sub zero pe suprafața pământu-
lui, chiar în apropiere de poli nu se ivește,
sau s'a observat foarte arare-ori (în Sibe-

vântului; pretind introducerea dărei pro-
gressive, ștergerea latifundiilor, ștergerea
rangurilor și titlurilor (sunt invidioși pe
coaliție?), ștergerea dării bisericești res-
pective aranjarea acesteia în mod egal la
toate religiile, eschiderea cestiunei confes-
ionale din politică și ca atare pacea confes-
ională, esecutarea art. XX din 1848,
dreptul de întrunire și adunare, pretind
respectarea drepturilor poporului, instruc-
ție populară gratuită, răsplătirea materială
și morală a muncii, serviciu ziaristic na-
țional maghiar independent atât de Austria
cât și în genere de guvern. un parlament al
poporului și dreptul poporului de a con-
trola activitatea parlamentului, vor lupta
în apropiatul viitor în contra revizuirii
regulamentului, așa cum e depus în cam-
eră, în contra ridicării soldei ofițerilor
și a contingentului de recruți etc.

Referirilor la naționalități ei doresc
pacea cu ele, dar nu se vor dimitte, — zic
ei, — să lege pături cu ele și vor căuta
să susțină spiritul național maghiar. Căci,
zic mai departe, naționalitățile nu-s anti-
maghiare sau antipatriotice, ci Viena le
face să fie așa.

La sfârșitul adunării s'a votat o mo-
țiune în scopul de a se organiza noul par-
tid, apoi vot de neîncredere coaliției.

Programul lor se clatină binișor pe
terenul reformelor sociale. Voind așa că-
tiga încredere și partizani au dat de ma-
rea pedecă a socialiștilor, — ceace a do-
vedit poporul la adunare, precum și pre-
zenta în comisia organizatoare a unor so-
cialiști, — deși marea parte a deputaților
sunt contra ideilor socialiște.

Totul e însă vechiu, zic ei, numai re-
prezentanții ideii sunt noi. Cu asta vreau
să-și câștige încredere în popor, ceace
de altfel s'a dovedit, că nu ar fi prea greu.
Căci e destul să amintesc numele bătrâ-
nului Kossuth și manifestația contra coa-
liției e gata. Dar totuși. Parecă n-rul de
treisprezece ne cam dispune față de vii-
torul noului partid. Comisia de organizare
se va forma în zilele aceste și va trimite
proclamațiuni în toată țara. Numai de n'ar
conține și ea la început numărul trei-
sprezece!

— *ihn* —

Sesiunea Academiei Române.

Din raportul asupra lucrărilor Academiei Ro-
mâne, făcute în 1907—1908, întocmit de d-l
Sturza, secretarul general al acestei instituții:
— Fine —

D. C. Ollănescu.

Acum de curând, la 20 Ianuarie, am
pierdut dintre noi pe *D. C. Ollănescu*,
membru în secțiunea literară, ales la 11
Martie 1893.

Ollănescu s'a stins în floarea vârstei.
Aptitudinile sale literare și deosebitul far-
mec, cu care știa ceti versuri și proză, au
atras asupra-i băgarea de seamă a unor
bărbați, ca Ion Ghica și Alexandri, cari
l'au îndemnat și l'au încurajat la munca
literară, și sub influența cărora și-a de-
voltat activitatea. Ollănescu — sub pseu-
donimul literar Ascanio — a scris pentru
teatru, începând dela 1879 cu comedia «Pe
malul găleii», și ani îndelungați a lucrat
ca membru în comitetul teatral pentru
înălțarea acestei instituții din cultura.
Prin lungi și migăloase cercetări, el a
scos din archive și din zierele timpului

ria la punctul Werchojansk). De aci încolo
temperatura scade continuu, astfel la înăl-
țime de 15000 m. este de 58°, la 19000
42° și în fine și mai jos.

De se vor perfecționa baloanele sonde
și mai mult, se vor obține rezultate și mai
uimitoare — se va constata probabil punctul,
unde scăderea temperaturii este și mai
mică sau posibil va fi mai mare, nu se
poate ști.

De unde derivă această creștere
puternică a temperaturii atingând gra-
dele cele mai «extreme» posibile? Așa ur-
cat barometrul scade sub 20 de milimetri.

La aceasta întrebare momentuoasă
cearcă a răspunde meteorologul I. Fenyi,
din tagma călugărească a Iesuiților. El
arată, că aci nu poate fi vorba de curenți
de aer cald, cari de regulă pricinuesc scă-
derea temperaturii urcându-se până la
oare-care limită hotărâtă. Toate isvoarele
de căldură inferioare nu ajung până la
limita descrisă mai sus, prin urmare isvo-
rul trebuie să se caute aiurea.

Iată acum teoria lui Fenyi: din soare
ies raze întuneceose, cari ca atari nu stră-
bat până la noi, ci straturile cele mai înalte
ale atmosferei le absorb sau de tot, sau în
parte numai. Razele aceste, zice Fenyi,
sunt suficiente a produce temperatura
descrisă mai sus, formând mantaua de căl-
dură a pământului. Fizicii ne spun cumă

istoria teatrului în țara noastră, într'o lu-
crare, care a fost publicată în Analele
Academiei. Poeziile lui Ollănescu s'au dis-
tins totdeauna printr'o formă elegantă; iar
satiurile sale sunt o caldă biciuire, în spirit
horatian, a unor rele apucături din viața
societății noastre contemporane.

O mare, grea și bună muncă a înde-
plinit Ollănescu, traducând românește Odele
și Epodele lui Horatiu, precum și arta
poetică. Întăia oară poetul celei mai culte
părți a societății din Roma lui August se
prezenta publicului românesc în limba
noastră. Greutățile de biruit erau foarte
mari, din cauza deosebirii adânci între
cele două culturi și cele două limbi, în
care s'a scris originalul și în care trebuia
făcută traducerea; și este firesc că ade-
seori poetul nostru — cum însuși spune
— »va fi avut ocazia să-și șteargă fruntea
umedă, când i-se făceau ziua pe câte o
pagină» grea din această lucrare însemnată
și anevoioasă.

În D. C. Ollănescu am pierdut pe un
coleg totdeauna afabil și un conlucrător
totdeauna gata a face tot ce-i era în pu-
tință pentru prosperitatea Academiei.

Membrii prezenți în capitală au asis-
tat cu toții la ceremonia înmormântării,
iar colegul nostru I. Bianu a ținut cuvân-
tarea funebră.

N. Grigorescu.

Nicolae Grigorescu a trecut la cele
veșnice la 21 Iulie, în modestul său loc
de retragere dela Câmpina, unde și-a trăit
anii bătrânețelor.

Grigorescu a fost cel mai puternic
talent artistic, care a eșit până acum din
neamul nostru, și viața lui întregă a fost
închinată picturii, spre care l'a atras dia
copilărie o puternică vocațiune. Grigorescu
s'a format aproape fără școală, studiind
natura și dânduși silința să o înțeleagă și
să o fixeze pe pânzele sale. Elementele
caracteristice ale frumseților țării și ale
vieții țărănilor în toate manifestările ei
au fost mai ales obiectul observațiunii sale.

Din această cauză este mare asemă-
nare între Grigorescu și Alexandri. Far-
mecul operelor fiecăruia are același punct
de plecare același cuprins: frumsețea, pi-
torescul țării și al țărănilor. Rodica și
Curcanul sunt punctele mari de legătură
între acești doi mari poeți ai neamului
nostru.

Academia apreciind meritele națio-
nale și creațiunile artistice ale lui Grigo-
rescu, l'a ales în 8 Aprilie 1899 ca membru
onorar al ei.

Alți membrii.

Încă de acum un an, la 2 Ianuarie
1907 st. n. a murit archeologul *Otto Bendorf*,
membru onorar al Academiei dela
12 Aprilie 1894. El a fost profesor la uni-
versitățile din Göttingen, Zürich, München,
Praga și în urmă la cea din Viena. Dela
el avem mai multe studii asupra antichități-
ților grecești și romane. El cunoștea
țara noastră și s'a ocupat mult cu monu-
mentul dela Adamklissi. Bendorf, îm-
preună cu G. Niemann, a acordat colabo-
rarea sa colegului nostru d-lui Gr. Tocilescu,
cu care au dat la lumină lucrarea:
Das Monument von Adamklissi Tropaeum
Traiani. apărută la Viena în 1895.

Sir M. E. Grant-Duff, membru ono-
rar al Academiei, dela 12 Septembrie 1876,
a fost un însemnat bărbat de stat englez
și un pretuit scriitor politic. Cunoscător

razele ultra-violete ale spectrului, cari
nu sunt vizibile, cel puțin ochii umani
nu le văd, se absorb deja de că-
tră straturile extreme ale atmosferei.
Este adevărat, că din soare ies raze
foarte variate și cu temperatură variată,
prin urmare e probabil, că soarele trimite
acele raze întuneceose, cari la rândul lor
pricinuesc încălzirea extremelor părți ale
atmosferei pământului. Fiește instrumen-
tele noastre de măsurare, până azi nu
sunt în stare a măsura aceste raze, ener-
gia lor, și în fine calitatea lor. Mai cu
samă când se arată în soare așa numitele
pete solare, radiațiunea din cestiune tre-
buie că e în tolu ei — probabil sunt și
erupțiuni de materii solide, care străbătând
în imensul unvers produc căldura și pot
străbate până și la atmosfera pământului.

Explice-se acum fenomenul descris
mai sus, într'un fel sau într'altul, ne ră-
mâne omăngăiere, că pământul, mama no-
astră, prin mantela descrisă e scutit de
multe capriciuri ale temperaturii universale
rezi, așa încât poate să se desvolte vege-
tația pe pământ, iară omul, flinta cea mai
perfectă ca organism, să se bucure de toate
darurile pământului, apărut în chipul ară-
tat. Oare de n'ar fi așa, de mii sau milioane
de ani, nu s'ar fi prăbușit pământul în
imensul abiz rece al Universului?!

al chestiei Orientului, el atrăsese încă din timpuriu atenția lumii politice prin scrierile sale: *Studii asupra politicii europene* (1866) și *Chestia Orientului* (1876). A fost guvernator la Madras și president al Societății geografice și al Societății istorice din Londra.

Ședințele de peste an.

Anul trecut Academia a ținut 40 de ședințe, din cari 7 au fost publice și una extraordinară. În aceste ședințe, au fost discutate mai multe chestiuni științifice și s'au făcut următoarele comunicări:

D. Dr. V. Babeș a ocupat mai multe ședințe, în cari ne-a comunicat rezultatul cercetărilor și studiilor sale din domeniul științelor medicale. Astfel, la 1 Iunie, a citit comunicarea sa despre: *Originea și prevenirea febrei tifoide, paratifoide și a unor epizootii*; la 15 Iunie despre: *Tratamentul pelagrei cu anilarseniat de sodiu*; la 12 Octombrie ne-a făcut din nou o dare de seamă asupra tratamentului pelagrei prin atoxil, arătând rezultatele la cari a ajuns; la 2 Noembrie a citit comunicarea: *Cercetări asupra genezei unor boale de rinichi*; în ședința dela 23 Noembrie, revenind asupra chestiei pelagrei, ne-a arătat cauzele întinderii acestei boale și mijloacele de combatere; la 11 Ianuarie a citit comunicarea: *Studii asupra capsulelor supraprenale*.

Colegul nostru d-l A. D. Xenopol în două ședințe consecutive, la 28 Septembrie și la 5 Octombrie, a dat cetire comunicării sale despre: *Rivalitatea între Dănești și Drăculești*.

La 1 Februarie, d-l Dr. G. Marinescu a citit comunicarea sa: *Despre turburările nervoase produse de trăsnet*.

În ședința dela 22 Iunie, d-l Gr. Ștefănescu a făcut o dare de seamă despre serbarea în Bolonia a aniversării de 300 ani a marelui naturalist italian Aldrovandi. La această serbare, din al cărei comitet de organizare au făcut parte și d-l Ștefănescu, au luat parte naturalistii români, trimițând o adresă festivă.

În ziua de 18 Ianuarie, d-l St. C. Hepiles ne-a citit o recenziune despre 3 publicațiuni ale Biuroului central de sismologie din Strassburg; din acestea, două sunt privitoare la cutremurele de pământ din 1904, iar a treia cuprinde un studiu asupra cutremurului din America de Sud din 16 August 1906.

Colegul nostru d-l I. Bianu, în mai multe ședințe, a dus la cunoștință diferite descoperiri, mai ales privitoare la vechea bibliografie românească. În ziua de 11 Mai, ne-a vorbit despre o interesantă manifestare culturală a Românilor Macedoneni de la 1797, și anume asupra publicațiunii *Nova pedagogia* a lui Constantin, a lui Ucuta din Moscopole; la 5 Octombrie a vorbit despre un ex libris autograf al lui Dimitrie Vodă Cantemir; iar în ședința dela 9 Noembrie a prezentat o dovadă despre tipărirea în țară a cărților slavonesti din întâia jumătate a secolului XVI, cari au pe ele stema Țării-Românești.

Eu însu-mi am avut onoarea, în ședința dela 5 Octombrie, să vă atrag atenția asupra unui ex libris autograf al lui Nicolae Vodă Mavrocordat. În aceeași ședință, am avut plăcerea să vă prezint din partea d-lui D. C. Sturdza-Scheianu o întinsă lucrare bibliografică asupra cărților străine privitoare la Români, lucrare la care am colaborat și eu în tinerețe și pe care reluând-o d-sa 'acum, după o muncă neîntreruptă de mai mulți ani, a întocmit-o de nou, descriind într'însa peste 20.000 de cărți.

Instituția noastră a fost invitată să ia parte la mai multe congrese științifice și serbări comemorative. Astfel au fost: deschiderea Congresului Asociațiunii generale a medicilor din țară la 11 Mai trecut; al XIV Congres internațional de igienă și demografie, ținut la Berlin între 23—29 Septembrie; Congresul internațional al orientaliștilor, care se va ține la Copenhaga în August; Congresul asociațiunii generale pentru îngrijirea munților, care se va deschide la 19 Iulie la Bordeaux; Congresul Societății imperiale arheologice din Moscova, care se va ține la Cernigov în August; al III Congres internațional pentru istoria religiunilor, ce se va face în Septembrie la Oxford; al IV Congres internațional al matematicilor, care se va ține la Roma între 6—18 Aprilie; la serbarea centenarului Academiei de științe, agricultură și frumoase litere din Aix, fixată la 9 Aprilie.

Raportul mai cuprinde o recapitulare a publicațiunilor Academiei, o dare de seamă asupra situațiunii Bibliotecii, a fondurilor, donațiunilor și legatelor, și a concursului pentru premii.

ȘTIRILE ZILEI.

— 15 Martie v.

† **Maria Garoiu născ. Mețianu.** Dela Zărnești ne sosește trista știre despre moartea prea timpurie a soției cunoscutului fruntaș din Zărnești, avocatul Nicolae Garoiu, *Maria Garoiu* născută *Mețianu*, odrasla familiei distinse Mețianu din Zărnești. Toate încercările, de a-i lungi firul vieții cu ajutorul științei medicale, au fost zadarnice. Reîntorsă din Viena, unde a fost supusă unei operații, și-a dat după puține zile sufletul în mâinile Creatorului. Decedată, ca o bună Româncă ce era, s'a distins în viață prin nobile fapte de binefacere și a fost prezidentă și membră a mai multor reuniuni culturale și de binefacere.

Mult întri-tatului părinte și mult obidatilor soț, fii și frați și tuturor consăngenilor le exprimăm condolențele noastre cele mai adânc simțite. Binecuvântată să-i fie amintirea!

Lăsăm să urmeze anunțul funebru al familiei:

Subscriși cu inima plină de durere, vestim tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, cumcă iubita noastră fiică, soție, mamă, soră, bunică, soacră și cumnată

Maria Garoiu născ. Mețianu

fundatoarea și prezidenta Reuniunii femeilor române din Zărnești, membră fundatoare și ordinară a mai multor reuniuni,

a încetat din viață azi la 3 oare după amiază, în anul al 54-lea al etății și al 32-lea al fericitei sale căsătorii, împărțită cu Sfintele Taine.

Rămășițele pământești ale iubitei re-pauzate se vor depune spre vecinică odihnă în cimitierul din Zărnești Luni în 17 (30) Martie 1908, la ora 1 după amiază.

Zărnești, în 14 (27) Martie 1908.

Ioan Mețianu, ca tată. Nicolae Garoiu, ca soț. Miță măr. Dr. Popescu, ca fiică. Dr. Ioan Garoiu, ca fiu. Dr. Iancu Mețianu, Dr. Eugen Mețianu, ca frați. Dr. Teodor Popescu, ca ginere. Lucia Popescu, ca nepoată. Elena Mețianu născ. Grossu, ca cumnată. Maria, Stana, Stoica Garoiu, ca cumnate și cumnat.

Odihnească în pace!

Societatea «Carpații» și Björnson. Societatea culturală română «Carpații» din București în frunte cu neobositul ei președinte d-l Tetzu a trimis distinsului poet norvegian Björnson o călduroasă telegramă de recunoștință pentru apărarea nobilă și elocventă a cauzei române.

Reprezentăția teatrală de mâne seară.

Atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra reprezentațiunii teatrale, care va avea loc mâne, în sala redutei. Programa: 1, *Drepturile sufletului*, dramă într'un act de G. Giacosa, trad. din ital. de Z. Bârsan. Persoanele: Paul — d-l Z. Bârsan. Ana, nevasta lui — d-na O. Bârsan. Marin — d-l Burac. Magdalena — d-șoara E. Pitiș. 2, *Câinele și pisica*, (după cererea generală), comedie într'un act. din italienește de Z. Bârsan. Persoanele: Domnul — Z. Bârsan. Doamna — O. Bârsan. Ghiță — Burac. 3, *Scinteța*, comedie într'un act de Pailleron. Persoanele: D-na Renat — d-șoara E. Pitiș. Raul — d-l Z. Bârsan. Toinon — d-na O. Bârsan.

Șezătorile literare și festivalul societății acad. «Junimea» Soc. acad. «Junimea» din Cernăuți, începe Duminică în 29 l. c. la orele 3 și jum. p. m. în sala «Armoniei» un ciclu de șezători literare.

În 9, 10 și 11 Mai a. c. își va serba soc. acad. «Junimea» aniversarea a 30-a printr'un comers, ședință festivă, teatru, excursie etc. ec. Invităriile la personalitățile marcante ale românismului din Ungaria Transilvania și România, le-a făcut deja personal președintele «Junimii». Asemenea s'au început și pregătirile pentru serbarea în mod festiv a acestui eveniment important în viața Românilor bucovineni. Programul definitiv al festivalului se va da ulterior publicității.

Din Poiana-Mărului primim îmbucurătoare știre, că sinodul parohial din 22 Martie n. a. c. a decis cu unanimitate de voturi să reguleze lefurile învățătorilor confesionali conform corințelor legii noușcolare. Vrednicii parochieni și conducătorii lor merită toată cinstea și lauda.

În chestiunea adunării generale a «Racoțanei». Suntem rugați a da loc următoarei întâmpinări: Onor. Redacțiune. Drept răspuns la corespondența apărută în Nr. 41 din a. c. al ziarului d-voastră sub titlul: «Dela adunarea generală a Racoțanei»,

Vă rugăm să dați loc pentru lămurirea opiniei publice următoarelor rectificări: La adunarea generală din 22 Februarie c. au fost prezenți 27 acționari cu 524 acții și 127 voturi, între cari 17 acționari cu 348 acții și 96 voturi compatrioții ai «acționaru-lui», care a subscris corespondența publicată de d-voastră. Când a venit laordinea zilei alegerea membrilor în direcțiune era locul și timpul potrivit ca să-și facă observările sale, eventual o altă propunere, pe care ceilalți acționari compatrioți ai săi, desigur ar fi dus'o la isbândă, dacă ar fi aflat'o bună. Adeverul este că până în prezent dintre 5 membri ai direcțiunii au fost 2 funcționari, iar în urma alegerii efeituită cu totalitatea voturilor la aceasta adunare generală, din 7 membrii ai direcțiunii sunt 3 funcționari. Dirigenții filialelor din Mediaș și Elisabetopole trebuie considerați ca delegați și reprezentanți ai direcțiunii la sediul filialelor și în această calitate au fost aleși. Iar pentru liniștirea d-lui «acționar» suntem în poziție a raporta, că în urma articolului jinicitor pentru funcționarii institutului, toți au renunțat la ameliorarea făcută în ședința direcțiunii ținută în ziua adunării generale. Tot în această adunare generală s'a ales, la propunerea «acționaru-lui» nesubscris o comisiune, care să vină la proxima adunare generală cu propuneri pentru modificarea unor §§ din statute, ca să se poată aduce în concordanță interesele acționarilor cu justele așteptări de ameliorare a situației materiale a funcționarilor. Din această comisiune, credem, că face parte și d-l «acționar» nemulțumit, deci cu drept cuvânt se putea aștepta dela dânsul să amâne pășirea în publicitate cu recriminațiuni, cari pot numai strica creditul institutului, până când ar fi văzut cum se rezolva de comisiunea aleasă chestiunea modificării satulelor. Dat în ședința plenară a direcțiunii din 24 Martie 1908.

Direcțiunea «Racoțanei».

Concertul Dohnányi. Atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra concertului de Marti seară a celebrului pianist Ernest de Dohnányi, profesor la școala de model pentru pianști din Berlin. Programul concertului este următorul: Mendelssohn: Präludium und Fuge E-moll op. 35 Nr. 1. — Beethoven: Sonata appassionata op. 57. — Schumann: Kreisleriana. — Dohnányi: Humoresken op. 17. — 1. Marsch. — 2. Pastorale. — 3. Pavane cu variațiuni. — 4. Pastorale. — 5. Präludium und Fuge. — Chopin: Nocturne F-dur op. 15 Nr. 1. — Chopin: Mazurka B-moll op. 24 Nr. 4. — Chopin: Mazurka D-dur op. 33 Nr. 2. — Liszt: Rhapsodie Hongroise Nr. 13. — Inceputul concertului la orele 8 seara. Biletele prenotate în librăria Hiemesch au să se ia în primire până cel târziu Luni la orele 12 din zi.

Camera comercială și industrială va ținea Luni în 30 Martie n. a. c. la orele 3 p. m. o ședință plenară. La ordinea zilei sunt 11 obiect.

Concert. Mâne va da un nou concert musica orașului în otelul «Europa». În bogatul program este luată și overtura operei «Fata Rezeșului» de Caudella. Inceputul la orele 8. Intrarea 60 bani.

Raportul despre adunarea generală a soc. meseriașilor români din Brașov, îl vom publica în numărul viitor din cauza imbulzelii prea mare de material.

Pentru biblioteca Internatului Orfelinat au dăruit d-l paroh Brumboiu 4 volume. d-l Timoteiu Popoviciu profesor de cântări volumul său propriu «Dicționar muzical», d-na Maria de Pruncul un volum, d-na Nelli Cornea volumul său propriu «Irina» (dramă). — Reuniunea femeilor române din Brașov exprimă și pe aceasta cale susnuimiților binevoitori ai acestui institut de creștere, deosebita sa mulțumită. Maria B. Baintescu președintă.

Un escroc îmbrăcat în haine prețești. Ministeriul de interne din România atrage atențiunea prefectilor din țară, că un oarecare archimandrit din Ierusalim, cu numele Adrian, umblă din sat în sat și stoarce dela creștinii creduli parole, în schimbul unor iconițe sfinte aduse de el din Ierusalim, promițându-le că chiar și el va cuprinde în rugăciunile sale pe cei ce s'ar pune pe cleiul acesta a sănții sale. Sfântul s'a ivit mai întâi în județul Vlașca. Să nu fie vr'un emisar, carele să-și facă mendrele în țară tot din seul țării.

O bandă de falsificatori de monete. Poliția din Budapesta a dat peste o bandă de falsificatori, care își făcea mendrele în mai multe localități din comitatul Pest-Pilis. Matadorii bandei *Nicolae Bodnar*, *Ioan Hegedüs* și țigănea *Kolompár* au fost arestați. Jertfa acestor oameni, cari voiau

să-și câștige averi în chip ușor — sunt o mulțime de țărani, din buzunarul cărora stoarseră ei suma considerabilă de câte 1000—2000 coroane. Ce e drept, ei le spunău credulilor țărani că fabricând bani falși dar imitând de minune sunetele adeverate, vor avea un profit indoi și întreit. Astfel țărani căzură în cursă. Nici nu cutezară credulii țărani a denunța poliției pe acești măștrii-escrochi, căci ei amânătau că dacă i-ar denunța — vor fi și ei (țărani) pedepsți.

Pentru locuitorii în orașe, amplexiați etc. cari în urma ocupației sedentare și a muncii spirituale încordate sufer de nemistuire, prafurile Seidlitz ale lui Moll sunt o doftor e de casă indispensabilă, în urma efectului disolvant și regularea funcționării stomacului. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite zinic prin postă cu rambursă de farmacistul A. Moll, k. k. liberant de curții din Viena I. Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll, provăzut cu marca de coavtravenție și subscriere. — (3)

Varietăți.

În anul 1840 erau pe tot pământul (adecă Europa și America de Nord) 7679 km. de linie ferată, iar în 1905, după 65 de ani, s'a ridicat pentru tot pământul la 985.695 kmetri.

Din acești America singură are 460.160 km. din cari 351.503 pentru Statele-Unite. Rețeaua europeană se ridică la 309.393 km. din cari are: Germania 56,477; Rusia europeană 54,974; Franța 46,466; Austro-Ungaria 39,918; Britania 36,447 kilometri.

Socotind prețul mijlociu al construcțiunii căilor ferate, se găsește că s'a îngropat în rețeaua ferată a lumii întregi un capital frumuseț de 228 miliarde de franci

În anul 1905, numai, au fost destinate 5 miliarde pentru construirea de noi, linii ferate.

Senatul universitar din Cambridge a hotărât să serbeze în 1909 centenarul lui Carol Darwin, care s'a născut la 1809. Lucrarea sa despre originile speciilor s'a tipărit la 1859.

Așa dar la 20 Iunie 1909 se va serbători centenarul autorului și 50 de ani dela apariția operei.
Darvin a murit în 1882.

Instrucțiunea primară în Japonia o într'o stare cât se poate de înfloritoare și asta are în viața și pentru progresul unui popor mai multă însemnătate decât învățământul universitar sau secundar. Chiar în 1905 pe timpul războiului frecuentau școala primară regulat 7,551.445 de băieți și fete, adică 94 la sută din copiii în vârstă de școală.

lată progresul dela 1873 până azi.

În 1873	urmau școala primară	28 %
» 1883	»	» 51
» 1893	»	» 59
» 1903	»	» 93
» 1905	»	» 94

Cu toate acestea salariile corpului didactic sunt grozav de mici.

Japonia are apoi pentru învățământul superior mulți tineri și prin străinătate: vreo 84 în Germania, 45 în Anglia, 32 în Statele-Unite, 25 în Franța; apoi mai mult câțiva prin Belgia, Olanda, Italia, Austro-Ungaria, China, Turcia și Elveția.

Se observă că Galbenii caută lumina și se trag mai mult spre țările germanice ale Europei.

Poșta redacțiunii.

P. M-i — Se va publica pe larg în numărul popular.

D-șoarei C. L. — Te rugăm de puțină răbdare. Se va publica săptămâna viitoare.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Victor Braniceu.

KALOGÉN
BRÁZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉM ÉS SZÁJVIZ

Tibleșana,

Institut de credit și economii, societate pe acții în Caianul-mic.

Avis!

Direcțiunea institutului de credit și economii „Tibleșana” societate pe acții în Caianul-Mic și pe aceeași cale aduce la cunoștință deciziunile mai însemnate luate în adunarea generală extraordinară din 24 Martie 1908 acelor acționarii cari nu au participat la adunare și anume:

Sa decretat:

1. Mutarea sediului institutului în Reteag.
2. Infintarea unei filiale în Caianul-mic.
3. Ridicarea capitalului societar la 100,000 cor.

Cu deosebire să atrage atențiunea acționarilor vechii la dreptul ce îl asigură §-ul 11 din statute și anume:

Fiecare acționar vechi are dreptul se signeze atâtea acții nouă în valoarea nemnală de 100 cor. Câte să află induse pe numele lui în cartea acționarilor, pe când cei noi trebuie să contribuie la formarea fondului de rezervă cu un plus de 25 cor.

Acționarii cei vechi își poate exercia acest drept până în 1 Mai 1908, deaceia încolo și aceștia își perd dreptul de a mai putea signa acțiile cu suma de câte 100 cor.

105,1-1.

Direcțiunea.

Publicațiune.

Avem onoarea a aduce la cunoștința On. proprietari de case, că lucrăm consciențios Planuri și preeliminare de spese pentru

Canalizări la case și lucrările împreunate cu canalizarea,

în Biroul nostru tehnic, și numai în cazul când nu am fi însărcinați cu lucrările socotim 2% după suma preliminară.

Dăm garanție pentru executarea exactă a lucrărilor.

Anunțări se primesc în Biroul nostru:

Calțul Stradei negre Nr. 68
Telefon Nr. 124.
și Calea Gareii (F-br k) Nr. 53/c.
Telefon Nr. 176.

Cu toată stima

Demeter Gärtner & Co.

intreprindere ardelenescă de Betonaj și Asphalt.

(104,1-3.)

Avis.

Un comis de branșa colorată, care au servit deja un an ca comis, bun detalist și pricep limba maghiară și germană află condițiune la firma:

N. Grădinar,
Brașov.

(88,1-3.)

IOAN PETEU
prima fabrică de luminări de Ciară și Parafină din Ardeal.
BRAȘOV, La doi porumbi.

Oferă luminări de ceară albe pentru bisericii, comercianților cu prețul de **fl. 41.50 suta de kg.**

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c.

Numai sticle o. numele **SICULA** sunt veritabile

Apa de isvor **„SICULIA”** din Málnás.

Cea mai bună apă vindecătoare și rectoritoare.

Dispare imediat a creals.

Ne-intrecută pentru esotara a eritului și usurar a fleama.

Intrece toate apele minerale în cazul de catar al gâtului, a o-ganelor de respirație, plămâni, stomac intestine, ri-nichi, beica

DEPOU principal pentru Ungaria:

RÁZAY KÁLMÁN,
Bpest, József-körút 37.
Telefon Nr. 59-64

Regele horvizului sârat

Se capătă în toate farmaciile Drogerie și prăvăliile de delicatose.

„Romana”

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana” dans de solónă în 5 figuri. Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață”), de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cart mare, hartie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (musica „Romanei” cu esplicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei”** se pot face ori și cand pe timp mai îndelungat sau lunare.

Carti de rugăciuni.

Carti de rugăciuni întocmite de protopresbiterul Calistrat Goga, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuți cuprindând diferite rugăciuni: rugăciunea de seară, cântă d-l nost n Isus Christos, ingerul păzitor cântarea de laudă pentru sfânta Născătoare. Rugăciunile în zilele de peste săptămână. Liturgia de Duminică. Acatistul bunei-vestiri. Canone. Rugăciuni de pregătire pentru marturisire. Rugăciunile din săptămâna luminată. Rugăciunile din ziua Născerei Domnului. Rugăciuni de cuprius felurit etc.

Tote aceste carti sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxose. Tote însă sunt foarte frumoșe și elegante. Prețul lor se felurit.

Carte de rugăciune de Calistrat Goga sunt cu: Cor. 1-40, 1-60, 1-80, 2-40, 2-60, 7-1, 8-40.

Lauda lui Dumnezeu: costă — 90 — 60, 180. 2-10, 2-65, 2-81, 3-10, 3-50.

Cheia Raiului costă: — 75, 1-10, 1-40, 2-1, 3-50.

Versurile născerei Domnului nost n Isus Christos, — 12.

Visul Născătoarei de D-șeu — 12.

Sonorul său frumos răsună în toate plânsocântări la mormântul Domnului nostru Isus Christos de Ue-n-șeu — 24.

Epistole a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis-o Dumneședind cerin, — 24.

NOXIN

Cea mai bună Cremă de Ghete

cu patent **CHIELE**

Se capătă în toate prăvăliile mai mari

The „NOXIN” Co.

London: E. C 57, Chiswell Street
Wiena XVIII.: Willy Weingärtner
S mpey Strasse 13
Telefon 22143.

Paris: 125, Rue Montmartre

Budapesta, VI.: Brüder Hochsinger.

Prăfurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin oteorul de leacuri durabili al Prăfurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicose la stomac și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinți de float, congestiunei de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bôle femesci a luat acest medicament de casă o rășoandire, ce cresce meren de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificățiile se vor urmări pe cale judecătoreșcă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provăzute cu marca de scutare și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodel cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 h. Cincel bucăți cor. 1.80

Fie-care bucăță de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. furnisor al curții imperiale

— Comande din provinciă se efectuează dlinic prin rambursă postală —

La deposite se se cēră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoșii

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 10 filere se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoșii.

AVIZ!

Experiență de mai mulți ani în lucrări de conducte de apă și canalisări, mă pune în stare de a executa On. proprietari de case, **instalații nouă de Closete cu clătirea de apă** ieftin și practic, și dau garanție deplină că nu **inghiață**.

Planuri și preeliminare de spese liferez în scurt timp.

Firma de instalație **Alfred Widmann,**
Strada Castelului Nr. 51.

Telefon Nr. 326.